

Nr 24

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående beskattningen av likvid för stormfälld skog.

(2:a avd.)

Yrkande

I de likalydande motionerna I: 375 av herr *Sveningsson m. fl.* samt II: 416 av herrar *Hedin* och *Krönmark* har hemställts

att riksdagen beslutar att 30 % av likviden för stormfälld skog skall vara befriad från beskattning i de fall då minst 50 % av den skattskyldiges skogsinnehav förlorats på grund av stormfällning samt att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext.

Gällande bestämmelser

Enligt nuvarande bestämmelser skall samtliga inkomster genom försäljning eller andra uttag av skog beskattas i sin helhet, alltefter som de inflyter. Å andra sidan får omkostnaderna för avverkning m. m. dras av, och om det vid förvärvet ingående virkesförrådet eller värdet av skog nedgått får avdrag ske också härför i form av värdeminskningssavdrag. I fråga om fastigheter, som drabbats av stormfällningar, innebär bestämmelserna bl. a. att avdrag får ske för samtliga kostnader för att tillvarata skogen och för återställningsarbeten m. m.

Uppgår dessa kostnader till så stort belopp, att underskott uppkommer, innebär inte detta att avdragsrätten förloras. Underskottet får dras av från inkomster av annat slag eller, om det inte kan utnyttjas på detta sätt, förskjutas till senare år enligt förordningen (1960: 63) om förlustutjämning. Enligt denna förordning får den skattskyldige efter eget val utnyttja förlusten under de efterföljande fem taxeringsåren.

Blir inkomsten genom skogsavverkningar förhållandevis hög, kan ogynnsamma verkningar av skatteprogressionen undvikas genom förordningen (1951: 763) om ackumulerad inkomst. Vidare har den skattskyldige i stor utsträckning möjlighet att få uppskov med beskattningen av influtna likvider genom insättning på skogskonto.

Enligt 1 § förordningen (1954: 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, äger fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse, som

haft intäkt av skogsbruk, rätt att för det beskattningsår varunder sådan intäkt uppburits insätta viss del av intäkten på särskilt konto i bank s. k. skogskonto. För sålunda insatta medel erhåller den skattskyldige uppskov vid taxering till kommunal och statlig inkomstskatt. Skogskonto kan uppläggas hos riksbanken, affärsbank, sparbank eller centralkassa för jordbrukskredit. Lagstiftningen om skogskonto är således tillämplig endast på skattskyldig, som är underkastad progressiv beskattning. Detta sammanhänger med att bestämmelserna i första hand avser att mildra verkningarna av beskattningens progressivitet och att desamma således från denna synpunkt kan betraktas som ett komplement till 1951 års regler om särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst.

Rätten att erhålla uppskov för gjorda insättningar är underkastad viss maximering. Bestämmelser härom meddelas i 2 §. Sålunda gäller att beträffande viss förvärvskälla uppskovet för ett och samma beskattningsår får avse högst ett belopp, motsvarande summan av

- a) sextio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttras genom upplåtelse av avverkningsrätt,
- b) fyrtio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter, samt
- c) fyrtio procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

Beträffande ståndsskogslikvid gäller dock att uppskov för sådan intäkt får erhållas i dess helhet.

Insättning avseende viss förvärvskälla må enligt 3 § för ett och samma beskattningsår inte understiga 2 000 kronor.

Medel, som uttas från skogskonto, skall redovisas såsom inkomst i självdeklarationen för det beskattningsår, varunder uttaget skett. Längre tid än tio år må medel inte innestå på skogskonto.

Överlåter den skattskyldige fastighet, som utgör den väsentliga delen av förvärvskälla, för vilken insättning på skogskonto verkställts, skall innestående medel upp-
 tas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, under vilket överlåtelsen ägt rum. Motsvarande bestämmelser gäller bl. a. vid skifte av dödsbo, som har medel innestående på skogskonto, samt i visst fall vid bodelning.

Skattskyldig får enligt 1 § för ett och samma beskattningsår och för en och samma förvärvskälla endast göra insättning på ett skogskonto.

Enligt 6 § äger skattskyldig, som vill disponera på skogskonto innestående medel, att fyra månader efter dagen för insättning återfå beloppet i dess helhet eller del av detsamma; deluttag får dock inte understiga 1 000 kr. Vid särskilda förhållanden äger Konungen medge uttag av innestående medel utan iakttagande av nämnda regler om tid för medlens innestående.

Förordningen om taxering för inkomst av medel som insatts å skogskonto träddes i kraft den 1 juli 1954 och tillämpades första gången vid 1955 års taxering.

Avdragsrätten har vid fyra tillfällen vidgats provisoriskt vid inträffande stormfällningar. De omfattande stormfällningarna i februari 1954 ansågs motivera att

procenttalen för tillåten avsättning höjdes till 80, 50 resp. 50 för de skogsägare som drabbats av stormskadorna. De gynnsammare reglerna, som gällde beskattningsåren 1954 och 1955, intogs i övergångsbestämmelserna till förordningen. En motsvarande höjning av procenttalen skedde för beskattningsåren 1956 och 1957 med anledning av stormfällningarna i södra Sverige i januari 1956. Reglerna gavs i sistnämnda fall i förordningen (1956: 180) med särskilda bestämmelser angående insättning å skogskonto i vissa fall. Stormfällningarna vintern 1966—1967 i olika delar av landet föranledde samma höjning av procenttalen för beskattningsåren 1967—1969. Detta skedde genom förordningen (1968: 41) med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto. För att bereda ytterligare lättnad i beskattningen åt de skogsägare som drabbats av stormskador på skogen under år 1969 intogs samma förhöjda procenttal för beskattningsåren 1969—1971 i förordningen (1969: 713) med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto.

Motivering

I motionerna framhålls att skadorna på skogen med anledning av stormen i september 1969 inom vissa områden i södra och mellersta Sverige i många fall fick formen av naturkatastrof. Värst drabbade blev de södra delarna av Älvsborgs län, där en hel del mindre jordbrukare med litet skogsinnehav fick nära nog hela sitt skogsförråd nedfällt och sönderbrutet. För många av dessa skogsägare blir det stora förluster. De har inga möjligheter att i fortsättningen fylla ut inkomstbehovet genom uttag ur skogen.

Stormen har inte bara medfört höjda avverkningskostnader. Lägre priser betalas också av köparna på grund av de stora utbudet. Det blir även ett mycket högre skatteuttag än normalt för de svårast drabbade. De ökade möjligheterna till insättning på skogskonto kommer inte att tillfredsställa behovet av skatteutjämning. Skatterna kommer att bli mycket tyngre än vid en normal avverkning. Av denna orsak är det angeläget med en skattelättnad för de svårast drabbade skogsägarna i katastrofområdet.

I den mån stormen avverkat 50 % eller därutöver av skogen hos en skogsägare bör därför ett visst belopp av försäljningssumman göras skattefria. Under angivna förhållanden bör 30 % av likviden för såväl försålt virke som rotförsäljning av stormfälld skog bli skattefria. Denna skattelättnad är synnerligen berättigad då skogsägarna inte haft någon möjlighet att påverka skogsuttaget. Vid katastrofer av den art det här är fråga om bör det vara samhällets skyldighet att vidta sådana åtgärder att skadeverkningarna så långt möjligt mildras för den enskilde.

Utskottet

Syftet med skogskontolagstiftningen är i första hand att åstadkomma en progressionsutjämning mellan olika beskattningsår. Lagstiftningen är tillämplig på sådana

skattskyldiga, som är underkastade progressiv inkomstbeskattning, d. v. s. fysiska personer, oskifta dödsbon eller familjestiftelser. Bestämmelserna innebär att uppskov med taxeringen kan erhållas för den del av vissa intäkter av skogsbruk, som insätts på ett särskilt konto i bank. Beträffande viss förvärvskälla får uppskovet för ett och samma beskattningsår i regel avse högst ett belopp av 60 % av köpeskillingen för skog, som avyttras genom upplåtelse av avverkningsrätt, 40 % av köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter och 40 % av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse. Medlen får inestå på kontot högst tio år, insättningsåret inräknat. Före tioårsperiodens utgång skall en tvångsvis återföring av inestående medel äga rum i vissa fall.

Procenttalen för tillåten avsättning till skogskonto har vid fyra tillfällen höjts provisoriskt till 80, 50 resp. 50 med anledning av inträffade stormfällningar. Senast skedde detta genom beslut av 1969 års höstriksdag (prop. 1969: 152; BeU 71) för att bereda ytterligare lättnad i beskattningen åt de skogsägare som drabbats av skador på skogen på grund av de svåra höststormarna 1969. De högre procenttalen skall gälla för beskattningsåren 1969—1971.

Enligt motionärernas uppfattning är bestämmelserna om insättning på skogskonto inte tillräckliga för att skattemässigt kompensera skogsägare som drabbas av stormskador. Motionärerna framställer därför ett lagstiftningsyrkande av innebörd att 30 % av likviden för stormfälld skog alltid skall vara befriad från beskattning i de fall då minst 50 % av den skattskyldiges skogsinnehav förlorats på grund av stormfällning.

Med anledning härav vill utskottet framhålla följande. Som huvudprincip vid skogsbeskattningen gäller att endast skogens tillväxt under innehavstiden skall beskattas. I den mån stormfällningar förorsakar avverkningar som överstiger tillväxten är skogsägaren berättigad till avdrag för värdeminskning av skog. Härigenom kan en skattskyldig erhålla utjämning av beskattningen av skogsintäkter i sådana fall som avses i motionerna.

När en skogsägare tar ut skog i sådan omfattning att gällande ingångsvärde eller gällande ingående virkesförråd minskar, behöver han inte omedelbart utnyttja den rätt till avdrag som nedgången medför. Han kan nämligen under vissa förutsättningar spara avdragsrätten eller del därav till dess avdraget kan utnyttjas med större fördel.

En skogsägare har möjligheter att även på annat sätt än genom insättning på skogskonto uppskjuta beskattningen av skogsinkomster eller fördela beskattningen på flera år. I anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen stadgas bl. a. att om någon upplåtit avverkningsrätt till skog mot betalning, som skall erläggas under loppet av flera år, behöver den skattskyldige som intäkt för varje år ta upp endast den del av köpeskillingen som inlutit under samma år. Denna regel är vid kontantmässig inkomstredovisning tillämplig inte endast på upplåtelse av avverkningsrätter utan även på försäljningar av leveransvirke.

Vidare bör framhållas att utjämning av omkostnader för stormfälld skog kan erhållas genom förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering

för inkomst. Dessutom kan progressiviteten i statsbeskattningen lindras med tillämpning av bestämmelserna i förordningen (1951: 763) angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst. Sådan skatteberäkning får dock inte ske, om intäkten föranlett avdrag för insättning på skogskonto. Den skattskyldige har således valrätt mellan att göra insättning på skogskonto eller att begära särskild skatteberäkning.

Utskottet vill också erinra om att skogsskattekommittén i sitt betänkande Skogsbeskattningen (SOU 1969: 30) bl. a. föreslagit väsentligt vidgade möjligheter till insättning på skogskonto.

Något behov av särskilda regler om skattefrihet för skogslikvider kan med hänsyn till dessa bestämmelser inte anses föreligga. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionerna I: 375 och II: 416.

Stockholm den 10 mars 1970

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), fröken Ranmark (s), herrar Tistad (fp), Wörnberg (s), Sundin (cp), Tage Johansson (s), Levin (fp), Gösta Jacobsson (m), Arne Pettersson (s) och Karl Pettersson (m); samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt (s), Engkvist (s), fru Holmqvist (s), herrar Vigelsbo (cp), Kristenson (s), Carlstein (s), Eriksson i Bäckmora (cp), Hammarsten (s), Larsson i Umeå (fp) och Enarsson (m).